

Nr 172.

Uppläst och godkänd i Första kammaren den 21 maj 1912.

» » » i Andra kammaren den 21 maj 1912.

Riksdagens skrifvelse till Konungen i anledning af dels Kungl. Maj:ts propositioner nr 181 angående utförande under senare hälften af år 1912 eller förra hälften af år 1913 af en försöksmobilisering och därmed sammanhängande öfningar, nr 182 med förslag till lag om vapenöfningar under senare hälften af år 1912 eller förra hälften af år 1913 för utrönande af härens krigsberedskap (mobiliseringsöfningar) och nr 257 med förslag till förordning om understöd i vissa fall åt värnpliktigs familj (familjeunderstöd) under nämnda mobiliseringsöfningar, dels ock två i ämnet väckta motioner.

(Sammansatta stats- och lagutskottets utlåtande nr 1.)

Till Konungen.

Genom en den 19 april 1912 dagtecknad proposition, nr 181, har Eders Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att för utförande under senare hälften af innevarande eller förra hälften af nästkommande år af en försöksmo-

bilisering och därmed sammanhängande öfningar å extra stat för år 1913 bevilja ett belopp af 500,000 kronor med rätt för Eders Kungl. Maj:t att under innevarande år förskjuta beloppet af omhänderhafvande medel för att sedermera ersättas af förevarande anslag.

Uti en samma dag aflåten proposition, nr 182, har Eders Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att antaga förslag till lag om vapenöfningar under senare hälften af år 1912 eller förra hälften af år 1913 för utrönande af härens krigsberedskap (mobiliseringsöfningar). Till propositionen nr 182 har därjämte fogats »förslag till Kungl. Maj:ts nådiga förordning med närmare bestämmelser för verkställighet af lagen om vapenöfningar under senare hälften af år 1912 eller förra hälften af år 1913 för utrönande af härens krigsberedskap (mobiliseringsöfningar).»

Eders Kungl. Maj:t har vidare genom en den 26 april 1912 dagtecknad proposition, nr 257, föreslagit Riksdagen att antaga förslag till förordning om understöd i vissa fall åt värnpliktigs familj (familjeunderstöd) under mobiliseringsöfningar senare hälften af år 1912 eller förra hälften af år 1913, samt att medgifva, att kostnaderna för familjeunderstöd enligt nämnda förordning finge af tillgängliga medel utbetalas för att ersättas från fjärde hufvudtitelns allmänna besparingar.

I sammanhang med nämnda propositioner har Riksdagen förehaft två inom Riksdagen i ämnet väckta motioner.

Riksdagen har ansett Eders Kungl. Maj:ts förslag vara af beskaffenhet att böra i hufvudsak godkännas och i öfrigt funnit propositionen föranleda allenast följande erinringar.

I den af Eders Kungl. Maj:t angifna tiden för mobiliseringen har en motionär inom Riksdagen föreslagit den nedsättningen, att nämnda tid måtte bestämmas till sju dagar för samtliga värnpliktige, in- och uttryckningstid däri inräknad. Emellertid skulle en dylik inskränkning väsentligen begränsa öfningen till den egentliga mobiliseringen, d. v. s. truppförbandens inkallelse, samling och utrustning samt därpå så godt som omedelbart följande afrustning och uttryckning. Till öfningar för utrönande af truppens fältduglighet och skjutskicklighet skulle den sålunda tillmätta tiden lämna mycket ringa eller i de flesta fall intet tillfälle. Enligt hvad som framgår af chefens för landtförsvarsdepartementet vid propositionen nr 181 fogade yttrande till statsrådsprotokollet, är det emellertid afsedt att till dylika öfningar använda omkring hälften af den föreslagna mobiliseringstiden. Riksdagen har för sin del funnit de af departementschefen anförda skälen för mobiliseringens företagande i af Eders Kungl. Maj:t föreslagen utsträckning så öfvertygande, att Riksdagen icke funnit sig kunna vidtaga den väsentliga rubbning af propositionens

hufvudgrunder, som den af motionären föreslagna ändringen innefattar. Emellertid vill Riksdagen i detta sammanhang uttala den förvissningen, att de värnpliktiges sammanhållande till sådana öfningar, som här afses, icke skall komma att omfatta längre tid än som finnes oundgängligen nödig och i intet fall mera än det antal dagar, som enligt departementschefens ofvan omförmälda yttrande är därför afsedt.

Vid granskning af det genom propositionen nr 182 framlagda lagförslaget har Riksdagen icke heller i öfrigt funnit anledning till andra anmärkningar än beträffande dels 5 § 6 mom., dels 6 § 12 mom. I fråga om förstnämnda stadgande i förslaget har Riksdagen ansett mindre lämpligt, att vid den i mom. omförmälda förrättningen den af vederbörande kommun utsedda ledamoten i möstringskommissionen, hvilken får anses där företräda ortsbefolkningens och hästägarnes intressen, skulle ur kommissionen uteslutas. På grund häraf har Riksdagen företagit den jämkning af ifrågavarande moment, som af det ofvan sagda betingas. — I 6 § 12 mom. stadgas, att pröfning och bestämmande af fordringsbelopp för utgjorda rekvisitioner och i sammanhang därmed uppkomna ersättnings- eller skadestandsfrågor skall åligga Konungens befallningshafvande. Det har syns Riksdagen lämpligare, att nämnda funktion omhänderhafves af den kommission, som omförmäles i 11 § i lagen angående skyldighet för kommuner och enskilda att fullgöra rekvisitioner för krigsmaktens behof den 24 maj 1895. För afgörande af dylika frågor torde nämligen kommissionen äga större förutsättningar än Konungens befallningshafvande; och det synes därjämte innebära en viss fördel, att vid försöksmobiliseringen erfarenhet kan vinnas äfven om dessa kommissioners sätt att fungera. Kostnaderna för kommissionernas sammanträden lära icke heller vara afsevärda. — I kommissionens beslut må gifvetvis ändring sökas i den ordning, nyssnämnda lag bestämmer.

Enligt lagen den 24 maj 1895 angående anskaffande af hästar och fordon för krigsmaktens ställande på krigsfot, hvilken i detta fall skall lända till efterrättelse, skall med hvarje fordon utom dess vanliga tillbehör aflämnas seltyg. Mot denna bestämmelse har inom Riksdagen riktats den anmärkning, att det under sådant förhållande lätt kunde inträffa, att seldonen icke passade för och därigenom kunde skada de tillhandahållna hästarna. Riksdagen, som icke ansett det lämpligt att härutinnan företaga någon ändring, har emellertid velat påpeka angelägenheten af att vid mobiliseringen i detta hänseende iakttages nödig omsikt, så att skada af ifrågavarande anledning undvikes.

I fråga om de värnpliktige tillkommande penningbidrag och andra förmåner under mobiliseringsöfningen inhämtas af det vid propositionen

nr 182 fogade förslaget till närmare bestämmelser om verkställigheten af försöksmobiliseringslagen, att till värnpliktig, som tillhör beväringen, skulle utgå penningbidrag med 50 öre om dagen, samt till värnpliktig, som tillhör landstormen, enahanda penningbidrag och därjämte slitningsersättning med 25 öre om dagen, allt för en tid och på sätt, som i nämnda bestämmelser närmare angifvas, samt därjämte till landstormsman, som själf förser sig med föda, portionsersättning med 75 öre portion. Härefter har en motionär föreslagit viss förhöjning. Äfven Riksdagen anser för sin del en förhöjning af förmånerna vara skälig. Det må i detta afseende bemärkas, att en sådan mobilisering, som här är i fråga, har en fullkomligt extraordinär karaktär och alls icke är jämförlig med de vanliga fredsöfningarna. Och härtill kommer, att de uppoffringar, som mobiliseringen medför, drabba endast vissa landsdelar, under det öfriga gå alldeles fria. Det är därför rättvist och billigt, att uppoffringarna för dem, de drabba, göras så litet kännbara som möjligt; och de grunder, som i allmänhet gälla för ersättning till de värnpliktiga vid deras öfningar, kunna därför här i ingen mån blifva normgifvande.

På grund häraf har Riksdagen ansett det skäligt, att, med anslutning i öfrigt till de grunder, som af Eders Kungl. Maj:t angifvits, penningbidraget till de värnpliktiga höjes till 1 krona om dagen och att den till landstormsman, som själf håller sig med föda, utgående portionsersättningen också sättes till 1 krona per dygn; slitningsersättningen bör däremot bibehållas vid hvad Eders Kungl. Maj:t ansett lämpligt eller 25 öre om dagen.

I förslaget till förordning med närmare bestämmelser för verkställighet af försöksmobiliseringslagen angifves vidare *dels* i § 2 mom. 5 a), att med de uttagna hästarna följande foder skall inlösas till ett pris af en krona för hvarje ration, och *dels* i § 3 mom. 4, att vid rekvisitioner för landstormen mat och foder, som lämnas i kvarteren, skola ersättas med 75 öre per man och dygn samt med en krona per häst eller slaktdjur och dygn. De sålunda angifna priserna har Riksdagen funnit kunna blifva under vissa förhållanden för låga.

I öfverensstämmelse med hvad Riksdagen beslutit i fråga om portionsersättning åt värnpliktig, som tillhör landstormen, anser Riksdagen att priset för mat, som i kvarter lämnas åt landstormsman, bör sättas till en krona per dygn. Hvad priset för foder angår, är detta *dels* i hög grad beroende på utfallet af skörden under olika år *dels* i hög grad växlande för olika landsdelar. Då det emellertid synes vara praktiskt att detta pris på förhand bestämmes till visst belopp, på det att ersättning för det rekvirerade må kunna genast kontant betalas, har Riksdagen

ansett ersättningsbeloppet per häst eller djur och dygn böra, efter det utfallet af detta års skörd och däraf beroende foderpris blifvit kända, af Eders Kungl. Maj:t med hänsyn härtill och med, såvidt möjligt, tagen hänsyn till förhållandena inom olika landsdelar bestämmas till skäligt belopp, dock ej under en krona.

Riksdagen har i öfrigt, beträffande ofvannämnda förslag till förordning med närmare bestämmelser för verkställighet af lagen angående försöksmobiliseringen, ansett sig böra uttala, förutom hvad här ofvan berörts, att betänklighet yppats i afseende å den i § 3 mom. 2 upptagna bestämmelsen, att rätt till verkställande af rekvisition för landstormens räkning under mobiliseringsöfningarna skall i visst fall tillkomma befälhafvare för landstormsafdelning. Det synes Riksdagen med fog kunna ifrågasättas, om dylik befälhafvare under alla förhållanden kan antagas äga det omdöme och den insikt, som erfordras för utförande af den stundom grannliga uppgiften att verkställa rekvisitioner af ifrågavarande beskaffenhet. Riksdagen anser därför, att den i berörda mom. omförmälta befogenheten bör begränsas till att gälla befälhafvare för landstormsafdelning, som af i § 3 mom. 1 nämnd befälhafvare i skriftlig order förklarats vara detacherad.

I propositionen nr 181 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit, att för utförande af försöksmobiliseringen måtte för år 1913 beviljas ett belopp af 500,000 kronor med rätt för Eders Kungl. Maj:t att förskjuta beloppet af omhänderhafvande medel för att sedermera ersättas af nämnda anslag.

Riksdagens beslut i fråga om penningbidraget åt de värnpliktige och öfriga till dem utgående kontanta förmåner äfvensom beträffande mönstringskommissionernas sammansättning och inlösningspriset för rationerna nödvändiggör emellertid en höjning af berörda anslag. Enligt beräkning skulle efter samma grunder, som i Eders Kungl. Maj:ts förslag användts, anslaget behöfva höjas för linje- och reservtrupper med depåer med 68,000 kronor, däraf aflöningskostnader 60,000 kronor och mönstringskostnader m. m. 8,000 kronor, samt för landstormen med 20,000 kronor, däraf aflöningskostnader 15,000 kronor och mathållningskostnader 5,000 kronor, eller tillhopa 88,000 kronor.

Hvad härefter angår det i propositionen nr 257 framlagda förslaget till familjeunderstöd har Riksdagen funnit detta understöd, af hufvudsakligen samma skäl, som här ofvan anförts i fråga om aflöningsförmånerna till de värnpliktige, böra höjas från 75 öre till 1 krona om dagen med tillägg därjämte af 25 öre om dagen för hvarje barn under femton år, som den värnpliktige har att försörja. Riksdagen har därför för sin del beslutit, att förordningen i ämnet skall affattas i enlighet härmed.

I fråga om sättet för utgående af härför erforderliga kostnader har Riksdagen intet att anmärka mot hvad Eders Kungl. Maj:t föreslagit. Dessa kostnader komma genom den af Riksdagen föreslagna höjningen att ökas dels på grund af höjningen af det bestämda understödet med ett belopp af ungefär 14,000 kronor och dels till följd af det föreslagna understödet till minderåriga barn med ett belopp, som ej kan nu närmare angifvas.

Med åberopande af hvad sålunda blifvit anfördt, får Riksdagen för Eders Kungl. Maj:t anmäla, att Riksdagen

1:o i anledning af Eders Kungl. Maj:ts proposition nr 182 för sin del antagit följande

Lag

om vapenöfningar under senare hälften af år 1912 eller förra hälften af år 1913 för utrönande af härens krigsberedskap (mobiliseringsöfningar).

Härigenom förordnas som följer:

A. Angående de värnpliktigas tjänstgöringsskyldighet.

§ 1.

Oberoende af den tjänstgöring för utbildning, som åligger värnpliktig enligt §§ 27, 52 och 53 värnpliktslagen, skall vid de delar af hären Konungen bestämmer, värnpliktig, som tillhör beväringen, vara pliktig att för vapenöfning, som afser utrönande af härens krigsberedskap (mobiliseringsöfning), under senare hälften af år 1912 eller förra hälften af år 1913 tjänstgöra under högst femton dagar, in- och utryckningstid till sådan öfning oberäknad.

§ 2.

Värnpliktig, som tillhör landstormen, skall inom de områden, Konungen bestämmer, vara pliktig att för vapenöfning, som afser utrönande af härens krigsberedskap (mobiliseringsöfning), under senare

hälften af år 1912 eller förra hälften af år 1913 tjänstgöra under högst tio dagar, in- och utryckningstid till sådan öfning oberäknad.

§ 3.

För värnpliktigas tjänstgöring i enlighet med §§ 1 och 2 ofvan gälla i tillämpliga delar bestämmelserna i värnpliktslagen med följande ändringar och tillägg:

1. Värnpliktig, som är lagstadd eller annorledes i annans tjänst eller arbete antagen, må ej af husbonde eller arbetsgifvare hindras att i behörig tid inställa sig till fullgörande af tjänstgöring eller annan på grund af denna lag ålagd skyldighet.

2. Såväl under all tjänstgöring och marsch eller annan färd, då värnpliktig står under militärbefäl, som ock i fråga om åtlydnad af inkallelse, i enlighet med § 29 mom. 2 värnpliktslagen, till i §§ 1 och 2 ofvan omförmäld tjänstgöring är värnpliktig att anse såsom krigsman och förty underkastad de i kriminallag för krigsmakten gifna bestämmelser.

3. Under tjänstgöring enligt § 1 ofvan äfvensom under marsch eller annan färd till och från densamma erhåller till beväringen hörande värnpliktig underhåll och förmåner i enlighet med hvad i § 35 värnpliktslagen stadgas, dock att där nämndt särskildt tillskott i penningar icke utgår.

4. Under tjänstgöring enligt § 2 ofvan gälla för värnpliktig, tillhörande landstormen, i fråga om underhåll och förmåner bestämmelserna i § 39 värnpliktslagen, dock att dylik värnpliktig därutöfver erhåller slitningsersättning och penningbidrag under tjänstgöringen, in- och utryckningsdagar samt färddagar i trupp däri inräknade.

5. Konungen äger meddela de föreskrifter rörande befrielse från öfningen, som för rikets tjänst och det allmännas behof eller med hänsyn till särskilda förhållanden, såsom värnpliktigs vistelse utom riket eller på större afstånd från vederbörande truppförbands mobiliseringsort, kunna finnas påkallade.

B. Angående tillhandahållande af hästar och fordon.

§ 4.

Ägare af hästar och fordon äro, inom de områden Konungen bestämmer, skyldiga att för vapenöfning, som i denna lag afses, tillhandahålla desamma i högst tolf dagar, in- och afmönstringstid till sådan öfning oberäknad.

§ 5.

För tillhandahållande af hästar och fordon i enlighet med § 4 ofvan gälla i tillämpliga delar bestämmelserna i lagen den 24 maj 1895 angående anskaffande af hästar och fordon för krigsmaktens ställande på krigsfot med däri genom lagen den 13 juni 1902 vidtagna förändringar, dock med följande ändringar och tillägg:

1. Den uti §§ 6 och 7 föreskrifna inlösningen af uttagna hästar jämte persedlar äfvensom af fordon med tillbehör skall icke äga rum.

2. Uttagning tvångsvis af hästar och fordon, enligt §§ 5 och 7, skall ej heller äga rum.

3. Uppstår genom nämndens uraktlåtenhet att uttaga det bestämda antalet hästar och fordon eller i följd däraf att uttagna hästar och fordon icke vid mönstringstillfället inställts, brist i det antal hästar eller fordon, kommun äger skyldighet tillhandahålla, skall mönstringskommissionen lega bristande antal hästar och fordon; skolande det belopp, hvarmed de sålunda anskaffade hästarnas och fordonens legopris kan komma att öfverstiga stadgad ersättning för motsvarande antal utskrifna hästar och fordon, staten ersätts af kommunen mot godtgörelse af den eller dem, som genom försummelse att fullgöra stadgade föreskrifter vållat kommunen utgift.

4. För de hästar och fordon, hvilka uttagas för användning vid krigsmakten, utgår ersättning efter visst pris per dag af den tid de tagas i anspråk, in- och afmönstringstiden häri icke inräknad.

Ersättning enligt särskilda bestämmelser utgår likaledes för de uttagna hästarnas och fordonens inställelse å mönstringsställe äfvensom till de personer, hvilka tagas i anspråk för hästarnas och fordonens förande från mönstringsstället till utrustningsorten.

5. Ägare af uttagna hästar och fordon äro mot stadgad ersättning skyldiga att efter öfningens slut afhämta desamma på ort och tid, som tillkännagifvas vid inmönstringen.

6. Vid återlämnandet besiktigas de uttagna hästarna och fordonen af samma mönstringskommission, som vid inmönstringen pröfvat deras duglighet.

7. Om häst under öfningen eller före återlämnandet kommit bort, störtat eller enligt kommissionens åsikt blifvit för alltid obrukbar eller om fordon förkommit eller blifvit alldeles obrukbart, utgifves ersättning med hela det vid inmönstringen åsatta värderingsbeloppet; och tillfaller den skadade hästen eller det skadade fordonet staten. Är skadan mindre, bestämmer kommissionen ersättningen.

C. Angående rekvisition af kvarter m. m.

§ 6.

Under öfningarna må i den utsträckning, som nedan sägs, från dag, som af Konungen i allmän kungörelse bestämmes, genom rekvisition af kommuner eller enskilda utfordras förnödenheter och tjänstbarheter, som må vara att i orten tillgå och som erfordras för fyllande af sådana krigsmaktens oundgängliga behof, hvilka icke på annat sätt kunna med tillräcklig skyndsamhet tillgodoses.

1. Rekvisitionsrätten inskränkes till hvad som erfordras för inkallad landstorm.

2. Rätt att göra rekvisition tillkommer de militära myndigheter, åt hvilka Konungen sådan rätt meddelar. Rekvisition skall alltid ske genom skriftlig, af rekvisenten undertecknad handling. För hvad enligt rekvisition blifvit lämnadt eller fullgjordt skall kvitto gifvas.

3. Genom rekvisition må anskaffas eller tagas i anspråk:

a) kvarter för trupper med befäl och vederlikar samt för andra, som äro vid krigsmakten anställda eller för dess räkning använda; stallrum för hästar och slaktdjur äfvensom plats under tak i befintliga byggnader för materiel och andra effekter;

b) mat i kvarteren för den i a) omförmälda personal samt foder åt hästar och slaktdjur;

c) bränsle och lägerhalm för trupper i kvarter, läger eller bivack;

d) vård hos befolkningen för sjuka människor och hästar.

4. Vederbörande kommun ansvarar för utgörande af rekvisition, som i mom. 3 sägs, såframt icke rekvisitionen enligt mom. 7 ställes omedelbart till den, som skall densamma fullgöra; och äger å landet kommunalnämnden och i stad magistraten besluta om fördelningen af det rekviserade och hvad därmed äger samband.

5. Rekvisition må icke omfatta annat än hvad som finnes att tillgå hos den, som skall rekvisitionen utgöra, ej heller sådant, som för dennes behof och näring är oundgängligen nödvändigt.

6. Rekvisition ställes till kronofogde, länsman eller magistrat.

7. Då större skyndsamhet erfordras och rekvisitionen ändamål eljest skulle förfelas, må rekvisition ställas till kommunal myndighet eller, där sådant icke kan ske, omedelbart till den, som bör rekvisitionen fullgöra.

8. Vägrar eller försummar någon att rekvisition behörigen eller i rätt tid fullgöra, äger administrativ eller kommunal myndighet att hos

honom uttaga det rekvirerade. Kan dröjsmål medföra våda och är civil myndighet ej när, tillkommer ock militär myndighet samma rätt vid ansvar, för missbruk, efter lag.

9. Kvarter lämnas i mån af utrymme i tillgängliga hus och byggnader å all egendom såväl i stad som på landet; dock äro invånarna ej skyldiga att lämna de rum och sängar, där de vanligen hafva sitt nattläger, ej heller de stallrum, som för egna djur erfordras.

10. Mat, som lämnas i kvarteren, skall vara efter ortens sed.

11. I öfrigt lända i fråga om kvarter gällande inkvarteringsordningar och författningar om truppers och persedlars fortskaffande i tillämpliga delar till efterrättelse; skolande dock, vid behof af trängre inkvartering än i vederbörliga inkvarteringsordningar är föreskrifvet, enhvar af krigsmakten åtnöjas med inkvartering i den byggnad samt med det utrymme, som utan olägenhet kan lämnas.

12. Den i 11. § i lagen angående skyldighet för kommuner och enskilde att fullgöra rekvisitioner för krigsmaktens behof den 24 maj 1895 omförmälda kommission åligger att pröfva och bestämma fordringsbeloppen för inom landstingsområdet eller staden utgjorda rekvisitioner, där ersättning för dessa icke utgår efter behörigen fastställda taxor, samt att i öfrigt handlägga ärenden, som äga sammanhang med ersättning för utgjorda rekvisitioner eller därunder uppkommen skada.

13. Allt, som utfordras genom rekvisition, ersättes af statsmedel.

Likvid för fullgjord rekvisition skall, efter fordringsbeloppets pröfning och godkännande, erläggas kontant.

§ 7.

De närmare föreskrifter, som för verkställigheten af denna lag blifva erforderliga, meddelas af Konungen.

Denna lag skall träda i kraft den 1 juli 1912.

2:o) i anledning af Eders Kungl. Maj:ts proposition nr 257 för sin del antagit följande

Förordning

om understöd i vissa fall åt värnpliktigs familj (familjeunderstöd) under mobiliseringsöfningar senare hälften af år 1912 eller förra hälften af år 1913.

Härmed förordnas som följer:

Under den tid värnpliktig fullgör värnpliktstjänstgöring, som åligger honom enligt lagen om vapenöfningar under senare hälften af år 1912 eller förra hälften af år 1913 för utrönande af härens krigsberedskap (mobiliseringsöfningar) erhåller hans familj, till hvilken äfven räknas i värnpliktslagen § 16 mom. 2 omförmälda personer, understöd af statsmedel med en krona för hvarje dag under tjänstgöringstiden, in- och utryckningsdagarna inberäknade, med tillägg af 25 öre om dagen för hvarje barn under femton år, därest familjen för sitt uppehälle är i behof af sådant understöd, som i denna förordning afses.

Närmare föreskrifter i fråga om villkoren för understöds utgående samt om tillämpning i öfrigt af denna förordning meddelas af Konungen.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1912.

3:o) Vid antagande för sin del af den under 1:o) omförmälda lag tillika beslutit,

a) att värnpliktig, tillhörande beväringen, hvilken inkallats till mobiliseringsöfning, skall under tjänstgöringen, utom andra förmåner, erhålla penningbidrag, som utgår med en krona om dagen;

b) att värnpliktig, som tillhör landstormen, skall under tjänstgöringen, in- och utryckningsdagar samt färd dagar i trupp häri inräknade, erhålla, utom andra förmåner, penningbidrag med en krona och slitningsersättning med 25 öre om dagen, samt att landstormsman, som själf förser sig med föda enligt föreskrift i order eller kungörelse om tjänstgöringen eller på den grund att staten ej anskaffar sådan, skall äga härför utbekomma ersättning med värdet af soldatportion, beräknadt till ett belopp af en krona för portion;

4:o) likaledes vid antagande af den under 1:o) omförmälda lagen, i afseende å tillhandahållande af hästar och fordon under dessa öfningar samt rekvisitioner för landstormen förklarar sig icke hafva annat att erinra emot de i förslaget till förordning med närmare bestämmelser för verkställighet af mobiliseringslagen angifna priser, än att

dels den i § 2 mom. 5 a) angifna ersättning för foder må utgå med belopp, ej understigande en krona för hvarje ration, hvilket Konungen med hänsyn till utfallet af skörden och däraf beroende foderpris samt, i den mån ske kan, olika orters förhållanden bestämmer;

dels ock den i § 3 mom. 4 omförmälda ersättning för mat och foder, som lämnas i kvarteren, må utgå, för maten med en krona per man och dygn samt för fodret efter enahanda grund som här ofvan angifvits, dock minst med en krona per häst eller slaktdjur och dygn;

5:o) i anledning af Eders Kungl. Maj:ts proposition nr 181 samt med föranledande af sitt beslut, under 3:o) här ofvan beslutit, att för utförande af den i 1:o) här ofvan omförmälda försöksmobilisering och därmed sammanhängande öfningar å extra stat för år 1913 bevilja ett belopp af 588,000 kronor med rätt för Eders Kungl. Maj:t att under innevarande år förskjuta beloppet af omhänderhafvande medel för att sedermera ersättas af förevarande anslag; och

6:o) med bifall till Eders Kungl. Maj:ts hemställan i propositionen nr 257 medgifvit, att kostnaderna för familjeunderstöd enligt under 2:o) här ofvan omförmälda förordning må af tillgängliga medel utbetalas för att ersättas från fjärde hufvudtitelns allmänna besparingar.

Stockholm den 21 maj 1912.

Med undersåtlig vördnad.
